

Lapsivaikutusten arviointimalli

SHL 23.01.2024 § 6
13/12.05/2024

Valmistelija

Sivistysjohtaja Päivi Mäki, p. 040 670 5486, paivi.maki(at)liminka.fi

Limingan kunta on kehittänyt kunnan lapsiystävällisyyttä kolmen vuoden ajan UNICEFin koordinoimassa Lapsiystävällinen kunta -verkostossa. Suomessa 53 kuntaa on mukana toiminnassa. Malli perustuu kansainväliseen esikuvaan (Child Friendly City), jota UNICEF on toteuttanut vuodesta 1996.

UNICEF työskentelee Suomessa sen hyväksi, että lapsen oikeudet toteutuisivat kaikkien täällä elävien alle 18-vuotiaiden arjessa. Tavoitteena on hyvä elämä jokaiselle lapselle.

Lapset ja nuoret ovat kuntalaisia, joilla ei ole äänioikeutta. Samalla he ovat kuntalaisia, jotka ovat oikeutettuja erityiseen huolenpitoon, tukeen ja suojeluun. Heidän varassaan on myös kunnan tulevaisuus.

Suuri osa lapsiin ja nuoriin liittyvistä päätöksistä tehdään kunnissa. Kunnan viranhaltijat, työntekijät ja päättäjät ovatkin ratkaisevan tärkeitä lapsen oikeuksien turvaajia ja toteuttajia, todetaan UNICEFin taholta.

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli on työväline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Tavoitteena ovat pysyvät, rakenteelliset muutokset kunnan toiminnassa.

Tultuaan valituksi Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin (LYK), kunta työöstää UNICEFin ohjauksessa kunnan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmaan kunta dokumentoi tavoitteet ja niitä edistävät toimenpiteet. Yksi tavoite valitaan nykytilan kartoitusvaiheessa lasten kuulemiseen perustuen. Muut kehittämistavoitteet valitaan nykytilan kartoitusvaiheessa saatuihin prosessi- ja tulosindikaattoreihin perustuen.

Yksi Limingan lapsiystävällinen kunta -tavoitteista on, että kunnassa on käytössä selkeät ohjeistukset lapsen edun ensisijaisen huomioon ottamisen systemaattiseksi toteuttamiseksi. Lapsen edun arvioimista tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko. Tämä tarkoittaa käytännössä lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöön ottoa kunnassa.

Lapsivaikutusten arvioinnin tuomiseksi osaksi Limingan kunnan toimintamalleja ja rakenteita on Limingan LYK-toimintasuunnitelmassa kolme toimenpidettä:

- 1) Kartoitetaan palvelualueet, joilla lapsivaikutusten arviointia muistuttavia toimintamalleja on hyödynnetty osana päätöksentekoa. Kerätään nämä LAVA-aihiot ja niihin liittyvät hyvät käytänteet.
- 2) Laaditaan LAVA-toimintamallin kuntakohtaiset ohjeistukset hyödyntämällä mm. kerättyjä parhaita käytänteitä.
- 3) Toteutetaan ja arvioidaan LAVA-mallin toimivuus toteuttamalla pilotti-LAVA nuorisotalojen aukioloajoista, josta on tehty valtuustoaloite. Toimenpidettä arvioidaan dokumentoituna mallina.

Toimenpiteen 2 osalta on kirjattu toimintasuunnitelmaan, että LAVA-toimintamalli viedään sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyväksyttäväksi.

Sivistysjohtaja esittelee lautakunnassa Limingan LAVA-toimintamallin. Lisätietona esitys pilotti-LAVAn toteutuksesta liittyen nuorisotalojen aukioloaikoihin.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Mäki Päivi
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyy Limingan LAVA-mallin.
Päätös	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi Limingan LAVA-mallin. Päivi Mäki oli läsnä tämän asian esittelyn ajan klo. 17.23-17.47.